

Kompozice

Kompozice odborného
textu

Standardní model

- **Úvod - motivace, cíl práce, postup práce**
- **Organické části práce**
 - **představení problému**
 - *Jak se problém jeví na základě literatury a dokumentů.*
 - *Otázky, které z těchto zjištění plynou pro vlastní výzkum.*
 - **představení vlastního výzkumu**
 - *Jak jsem problém zkoumal/a? Představení metody, osob, podmínek výzkumu*
 - *Co bylo zjištěno? Představení výsledků.*
 - **diskuse**
 - *Co tato zjištění znamenají? Jak je možné si výsledky vysvětlit? Srovnání vlastních zjištění s tvrzením odborníků.*
- **Závěr - bylo dosaženo cíle?**
 - *Formulování nejdůležitějších zjištění a toho, co tato zjištění znamenají.*

Úvod

■ Cíl práce

- přesná formulace cíle
- formulace hypotézy

■ Motivace

- důvody pro výběr tématu
- podněty které k tomuto výběru vedly
- osobní vztah autora k tématu
- aktuálnost problematiky

■ Postup

- Nástin členění práce
- Představení metod práce: od jakých autorů čerpám, jaký výzkum použiji

Organické části práce

- Tato část práce **organicky spojuje** názory odborníků a odpovídající výzkum.
 - Část teoretická
 - Část praktická

- Provádí se zde výběr z poznatků k dané problematice a tento výběr se zpracovává do vlastního uceleného textu.

Student prokazuje schopnost

- Systematicky pracovat s prameny
- Srovnat navzájem různé přístupy
- Samostatně problematiku promýšlet
- Srozumitelně problematiku vyložit
- Správně užívat odbornou terminologii

Citace

- Slouží k přejímání poznatků a názorů jiných autorů.
 - **Přímé citace** – uvádíme v uvozovkách a s odkazem.
 - **Nepřímé citace, parafráze, výčty, grafy** – uvádíme odkaz.
- Pod čarou uvedeme k citaci příjmení příslušného autora a pokud nečerpáme z více děl téhož autora, stačí uvést stranu, na které lze citaci, myšlenku či názor nalézt.
- Citace v textu číslujeme průběžně prostřednictvím ikony:
Vložit – Poznámku pod čarou

Hajej můj andílku

Nyní si řekněme něco o spánku batolat a jejich problémech s usínáním. Jen málokteré dítě usíná bezprostředně po uložení do postýlky. Aby si zvyklo bez problémů a přirozeně usnout, je třeba vytvářet mu pro to dobré podmínky.

Dítě přichází do našeho polaritního světa, kde se rytmicky střídají výdech a nádech, den a noc, roční období a vše pozemské má zde svůj začátek a konec, právě proto je naším rodičovským úkolem uvést dítě do rytmů naší planety, mezi něž patří i jeden z nejzáhadnějších rytmů – spánek a bdění! 1)

K tomu, aby mohl rodič dobře spolupracovat s dítětem v návycích vedoucích k dobrému usínání, potřebuje znát několik důležitých faktů o vývoji dítěte v této oblasti. **Britská psycholožka k tomuto problému uvádí:** „Asi do šesti měsíců usne dítě, kdy potřebuje. Nic kromě hladu, nemoci nebo bolesti ho neudrží vzhůru. Když je uložíte v noci pohodlně do postýlky nebo k odpočinku během dne, můžete předpokládat, že usne, pokud to potřebuje. Mezi šestým a devátým měsícem se to změní. Dítě začne být schopné zůstat vzhůru nebo neusnout vzrušením, napětím nebo neochotou osvobodit se spánkem od světa nebo od vás.“ 2)

-
- 1) Srov. Steiner, Rudolf. Všeobecná nauka o člověku jako základ pedagogiky s. 29
 - 1) Srov. Rudolf s. 29
 - 2) Leachová, Penelope. Dítě a já : od narození do pěti let s. 215
 - 2) Leachová s. 215

Vlastní výzkum

- Musí být organickou **součástí práce**
- Představení výzkumu, prezentace výsledků a jejich hodnocení je třeba realizovat minimálně v rámci jedné **samostatné kapitoly**, která obsahuje:
 - Důvody zvoleného výzkumu
 - Metodiku výzkumu
 - Charakteristiku respondentů a prostředí
 - Průběh výzkumu
 - Podrobný slovní rozbor dílčích výsledků (nelze nahradit jen čísly a grafem).
 - Uvedené grafy musí být srozumitelně komentovány

Závěr

Popis nejdůležitějších zjištění a jejich interpretace.

- Jak zněl **cíl práce** a **která zjištění** jsou jeho naplněním.
 - V čem nebyl cíl dosažen a proč.
- Jaké **závěry** jsou jisté.
 - Co ze zjištěných závěrů plyne pro praxi.
 - Jaká řešení problému lze nabídnout.
- Naznačit podněty pro další výzkum.
 - Antitéma.

Autorské interakční strategie

- Intenzitu kontaktu se čtenářem lze odstupňovat.
- a) autorský plurál (1.os.mn.č.)
užívá se nejčastěji
 - Zde se pokusíme ukázat...*
 - Věc objasníme na tomto příkladě...*
- b) plurál inkluzivní
obsahuje výzvu pro čtenáře
 - Pokusme se tedy skloubit...*
 - Věnujme se nyní podrobněji...*
- c) 3. osoba plurálu
vhodné pro prezentování
názoru nějaké skupiny osob
 - Mnozí jsou již přesvědčeni o tom, že...*
 - Odborníci dávají většinou přednost...*

Autorské interakční strategie

- d) neosobní vyjadřování
autor nepíše, jak věc vidí on
ale jak je věc viděna,
užívá se tam, kde autor uvádí
poznatky obecně přijaté v oboru

*V této kapitole budou připomenuty...
Z přehledu byly vypuštěny...
Tomuto problému je věnována...
Všeobecně se má za možné...
Obvykle se má za to...*

- e) osobní vyjadřování (1.os.č.j.)
užívá se v úvodu, kde autor form.
osobní zaujetí pro téma,
text tím získává na živosti

*V této práci chci sledovat tři roviny..
K zaujetí touto problematikou mě
přivedla praxe v dětském domově...*

- f) nepřímé oslovení
intenzivní navázání kontaktu

*Řada čtenářů tuší...
Český čtenář si připomene...*

Autorské interakční strategie

Způsob výkladu nesmí být:

- ***alibistický*** – za všechno možné se omlouvat, obtěžovat svými komplexy („necítím se...“)
- ***citově angažovaný*** – nesmí se užívat prostředků vyjadřujících citovou angažovanost autora:
 - *citoslovce* - vyjadřující zvolání nebo údiv
 - *tři tečky* - jako výraz váhání, nejistoty, neznalosti, obavy něco vyslovit
 - *ironii* - jako nástroj hodnocení jiných

Soudržnost a spojitost textu

Soudržnost textu zajišťujeme odpovídajícím
členěním textu.

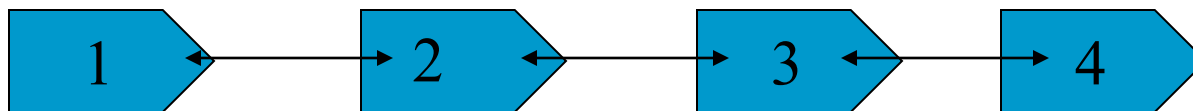
Členění tvoří **rytmus výkladu** v rámci:

- **Částí práce** – úvod, organické části, závěr
- **Kapitol a podkapitol** – každá má své číslo a název
- **Odstavců** – každý odstavec rozvíjí jednu myšlenku a každý nový odstavec je pro čtenáře signálem nového myšlenkového kroku.
- **Vět** – srozumitelnost vět zajišťuje správný slovosled a interpunkce.

**Členění textu plní svůj význam,
pokud jsou jednotlivé části skutečně funkční.**

Soudržnost a spojitost textu

Spojitosť textu zajišťujeme důsledným propojením
jednotlivých částí s cílem práce.

Stavíme lávky

Na konci každé kapitoly je třeba téma shrnout a uzavřít, případně odkázat na to, jak bude směřováno k cíli v kapitole příští.

Na začátku každé kapitoly je třeba výslovně uvést, jakým způsobem to, co v ní budeme probírat, souvisí s cílem práce a navázat na to, co již bylo řečeno v kapitolách předešlých.

Soudržnost a spojitost textu

Návaznost v úrovni kapitol – příklady:

- *Abychom se v práci mohli zabývat tím, zda děti tráví volný čas tak, aby jim napomáhal k zvládnutí vývojových úkolů, musíme nejprve zjistit, jaké možnosti trávení volného času se jim v daném prostředí nabízejí. O to bych se chtěla pokusit v této kapitole.*
...
- *Zjistili jsme tedy, že přímo v místě bydliště mohou děti mladšího školního věku navštěvovat turistický nebo fotbalový oddíl, dva kroužky s uměleckým zaměřením a dvakrát v týdnu je jim k dispozici knihovna. V patnáct kilometru vzdáleném Trutnově se pak nabídka rozšiřuje o výuku jazyků a také o výuku hry na hudební nástroje v rámci ZUŠ.*
...
- *V předchozí kapitole jsme uvedli, jaké možnosti trávení volného času se dětem nabízejí, nyní se tedy podrobněji podívejme na to, do jaké míry děti daného věku nabízené možnosti využívají.*
...
- *Vzhledem k tomu, co jsme zjistili v předchozí kapitole, že totiž nabízených možností k organizovanému trávení volného času děti využívají velice málo, ptejme se nyní po příčinách tohoto nedobrého stavu.*

Soudržnost a spojitost textu

- Spojitost textu je založena také na tématické **souvislosti odstavců**.
- **Příliš krátké odstavce** rozdrobují text a příliš zdůrazňují jednotlivé výpovědi.
- **Příliš dlouhé odstavce** činí text málo přehledným, čtenář postrádá orientační body, které by umožňovaly sledovat rozvoj tématu.
- **Každý další odstavec vyplývá z předchozího.**

Soudržnost a spojitost textu

Návaznost v úrovni odstavců

Nový odstavec uvádíme větou, která navazuje na předchozí.

Tato věta může například:

■ Vyjadřovat kritický postoj k předchozímu

- *Takové tvrzení ale ukazuje, že dotyčný nemá dost informací.*
- *To všechno ale dosud nedává odpověď na původní otázku.*
- *Přesto však postoje řady jiných lidí tak jednoduché nejsou.*

■ Signalizovat bližší vysvětlení

- *K tomuto teoretickému popisu odpovídají konkrétní příklady.*
- *Druhá, závažnější otázky by mohla znít ještě jinak.*
- *Tyto obtíže mají často hlubší příčiny.*

■ Uvést závěry

- *Co jsme výše řekli, nás opravňuje k několika závěrům*
- *Všchno, co bylo v této kapitole uvedeno, obrací naši pozornost dvěma směry.*

Postup vypracování

- **Začít těžištěm práce**
 - Jak se problém jeví? – výklad problematiky
- **Od začátku vytvářet strukturovaný text**
 - dělený na kapitoly a podkapitoly, názvy kapitol
- **Průběžně číslovat jednotlivé citace a poznámky**
stejně i poznámky a odkazy
- **Jednotlivé myšlenky formulovat v kratších větách.**
- **Pro přehlednost volit širší řádkování a okraje**